

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

NO. 73. — ŠTEV. 73.

NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 28, 1923. — SREDA, 28. MARCA, 1923.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

HUGO STINNES ZA NAJETJE POSOJILA

Stinnes je skušal najeti posojilo za Nemčijo in ameriški poslanik Child mu je baje rekel, da je ameriška moč mogoča. — Razkritja Lloyd Georgea glede Ruhr okraja. — Nemški kapitalist se bo sestal z Mussolinijem.

London, Anglija, 27. marca. — Hugo Stinnes je odpotoval v Rim na nasvet ameriškega poslanika Childa v Rimu, potem ko je poslanik govoril z ameriškimi voditelji glede možnosti ameriške pomoči, s katero bi mogla Nemčija dvigniti reparacijsko posojilo v znesku pet in dvajsetih milijonov mark, seveda žlatih.

To izjavo je podal eden najbolj zanesljivih diplomatskih poročevalcev v Londonu, ki je zopet dobil potrebne informacije od nekega vodilnega londonskega bankirja.

Pogajanja Stinnesa s svetovnimi finančnimi in drugimi voditelji imajo namen pomagati nemškim industrijskim v njih naporih, da dosežejo uravnava reparacijskega vprašanja.

Stinnes je po konferenci odpotoval iz Rima z monakovskim ekspresnim vlakom.

Vsi londonski listi, jutranji in večerni, izjavljuje, da tiči veliko gibanje v smeri proti miru za tem skrivnostnim obiskom Stinnesa v Rimu in za njegovimi konferencami z ameriškim jeklarskim magnatom Garyje, ministriškim predsednikom Mussolinijem ter voditelji mednarodnih trgovskih zbornic.

Spošno prevladuje naziranje, da zastopa Stinnes vlado in industriale Nemčije v tem zadnjem poskušu, da dosežejo uravnavo. Dobil je baje pojasnilo, da datu znatno sveto tridesetisoč milijonov žlatih mark, katere je ponudil Bergman meseca januarja. Domneva se, da je tudi pravilen dati jamstva, da bo industrijalna Nemčija podkrepila zunanja in notranja zlata posoji. Ja v namenu, da se Nemčija čimprej iznebi glavnega dela vojnega odškodnine.

Evening Standard je obenem z ostalim časopisjem mnenja, da se bližajo razvoji skrajne važnosti. Poroča se, da bo Lloyd George objavil nadaljnja presenetljiva razkritja, ko bo jutri popoldne govoril v poslanski zbornici glede položaja v Ruhr okraju.

Domneva se, da bo govor prejšnjega ministrskega predsednika signal za pričetek prizadevanj večine članov parlamenta, ki bo skušal prisiliti vlado do intervenecije. Angleška vlada naj bi skušala v takem slučaju pregorčiti.

Baton Rouge, Louisiana, 27. marta. — Prve primarne volitve v Louisiani, v katere je bila zapletena Kukluxklan organizacija kot del političnega programa, so vršile danes v petem okraju vsejega sodišča, ki obstoji iz dvanajstih far. Namen volitev je bil izvoliti pomembnega sodnika, ki naj bi nasledil pokojnemu sodniku Reidu.

Kandidata sta sodnik Prunott, katerega bodo podpirali vsi nasprotniki Klanu, ter sodnik Ellis, ki je tudi proti Klanu.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMELJU

Na potem naloženje izplačila, kjer je pa naložila osmih.

Vložil se bilo naloženo stotin:

Jugoslavija:

Raspodelitev na naloženje po izplačilu "Kr. polni čekovi urod in Jadranka banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod. Kjer je pa naložila izplačila najugodnejša.

100 Din. \$ 1.30 K 400

200 Din. \$ 2.40 K 800

500 Din. \$ 5.65 K 2,000

1000 Din. \$11.20 K 4,000

2000 Din. \$22.40 K 8,000

5000 Din. \$55.00 K 20,000

Izplačila na naloženje osmih:

Raspodelitev na naloženje po izplačilu "Jadranka banka" v Trstu, Opatsici in Zadru.

50 lir \$ 3.00

100 lir \$ 5.70

300 lir \$16.20

500 lir \$26.50

1000 lir \$52.00

Za pošiljanje, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali pa dvatisoč hr devetstoje po mogočnosti je poseben popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepravljivo; iz tege razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo pa cene enega dne, ko nam dospe poslan denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolžnicah glejte posamec opis v tem člunu.

Danes nam je podali najbolj po Domestic Money Order ali pa New York Bank.

FRANK BAKER STATE BANK
22 Cortlandt Street
New York, N. Y.
Glavno mestovlivo Jadranka Banka.

KONGRESNIKI OPAZUJEJO MANEVRE PRI PANAMI.

Pred kratkim so se vršile pri Panamskem prekopu velike mornariške vaje, katerih se je udeležilo ameriško atlantsko in pacifično brodovje. Gornja slika nam kaže mornariškega tajnika Denbyja ter nekaj senatorjev in kongresnikov, ki opazujejo manevre. Spodnja slika nam kaže vežbalnega častnika Leeja, ki ponuja kongresnike o metodah mornariškega vežbanja.

NADALJNI RAZVOJI V ZADEVI MISS KING

Družina Mitchell, alias 'Mr. Marshall', se bo najbrž še danes sestala v Washingtonu s pomočnim okrajnim pravdnikom Pecorom.

Philadelphia, Pa. 27. marta.

V aristokratskih domovih tukajšnje "visoke" družbe je vzbudilo veliko zanimanja poročilo, da na merava iti Mrs. Frances Stotesbury Mitchell v New York s svojim možem, kjer bo stala poleg njega v uradu pomočnega okrajnega pravdnika, kjer bo povedala Mitchell celo svoj opovest o življenju, katero je vodil kot "Mr. Marshall".

Dvojica bo odpotovala v New York, kakor hitro se bo Mrs. Mitchell malo dopočila od dolgega potovanja iz Palm Beach, Florida.

Velike stvari so na tehnici. — Socijalni ugled, katerega si je pridobila družina Stotesbury, se je poročila Frances z Mitchellom, bi trpel v slučaju, dabi se družina ločila.

Drugi pa izjavljajo, da ne bo ponos žene trpel takega madeža na svoji časti, kajti Mitchell je baje že govoril, da se bo lotil od svoje žene, da bi se mogel poročiti s pestrobojnim metuljčkom, ki je sedaj ugnan.

Mr. Mitchell, bogati priatelj in žestilec Doroteje Keenan ali King, umojenega newyorskega modela, je odpotoval od tukaj, da se sestani s sveto ženo ter njenim družnjem, ki je na poti iz Florida. Konference se bo najbrž vršila danes v Washingtonu ali kje drugot.

Nekatere tukaj so mnenja, da bo socialno stališče Mrs. Mitchell neizmerno ojačeno, če bi se jenjena misija v New Yorku posrečila. Splošno se priznava, da so se časi odločno izpremenili in da bi odpuščanje dosti pomenjalo, posebno če bo mož priznal, da je grebil ter uvidel krivico svojega nastopa. Seveda bi moral v takem slinčaju skleniti, da bo hodil po ozki in trnjevi stezi neprestono, ne pa le od časa do časa.

Za pošiljanje, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali pa dvatisoč hr devetstoje po mogočnosti je poseben popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepravljivo; iz tege razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo pa cene enega dne, ko nam dospe poslan denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolžnicah glejte posamec opis v tem člunu.

Danes nam je podali najbolj po Domestic Money Order ali pa New York Bank.

FRANK BAKER STATE BANK
22 Cortlandt Street
New York, N. Y.
Glavno mestovlivo Jadranka Banka.

AMERIŠKI FINANČNIK UMEYA V FRANCII.

Menton, Francija, 27. marta. — George J. Gould iz New Yorka, ki trenutek umre.

NEMORALNOST NA PARIŠKIH ODRIH

Nage ženske postave na pariških odrih so vzbudile številne proteste.

Pisec v listu pravi, da je to krivda občinstva.

Pariz, Francija, 26. marta.

Nagota na pozornicah in odrih ima svoje mjeje, katere je Francie sedaj dosegla in katerih ni mogoče prestopiti brez nevarnosti za moralo naroda. To je mnenje M. Antoine-a, francoskega igralca in managerja. Priznal je, da ve iz osebne skošnje, da so nage postave manj obsojanja vredne kot po riskantne pesmi kot v listu pravi, da je to krivda občinstva.

Dayton, Ohio, 27. marta.

Svet se klanja danes poročniku R. Maughanu, članu zračne službe armade Združenih držav.

Dosegel je svetovni letalni rekord glede naglice, kajti vozil je v brzinu več kot 233 milj na uro.

Prekosil je francoski rekord Sa-

die Lecontea za 3.86 milje.

Trije nadaljni poznejši posku-

si tekmo popoldneva, da pobije

svoj lastni rekord, so se izjavili.

Atmosferične razmere so se iz-

premenile in v najboljšem slučaju

dosegel naglico 226 milj.

Po izvršenju teh treh poletov

se je spustil Maughan na tla.

Ni se mu posrečilo dosegeti rekord,

katerega je bil dosegel tekmo ju-

tra. Mehanički so mu pritrtili na

njegovo letalo nov propeler,

a prišel je mrak in vsi nadaljni po-

skusi so bili nemogoči. Novi pro-

peler bo najbrž dajal aeroplangu

naglico, ki bo prekašala rekord-

na celih deset milj na uro.

Poskusom je prisostvovalo ne-

kočko desetisoč ljudi, ki so burno

ploskali avijatiku, ko se je konč-

no spustil na tla.

AMERIŠKI LETALEC

JE DOSEGEL REKORD

Poročnik R. Maughan je dosegel naglico več kot 233 milj na uro na letalnem polju v Daytonu, O.

Dayton, Ohio, 27. marta.

Svet se klanja danes poročniku R. Maughanu, članu zračne službe armade Združenih držav.

Dosegel je svetovni letalni rekord

glede naglice, kajti vozil je v br-

zinu več kot 233 milj na uro.

Prekosil je francoski rekord Sa-

die Lecontea za 3.86 milje.

Trijе nadaljni poznejši posku-

si tekmo popoldneva, da pobibe

svoj lastni rekord, so se izjavili.

Atmosferične razmere so se iz-

premenile in v najboljšem slučaju

dosegel naglico 226 milj.</p

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY

Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)

FRANK BAKER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja leta na Ameriko	Za New York za celo leta	87.00
In Canada	za pol leta	65.00
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	97.00
Za četr leta	za pol leta	61.00

Subscription Yearly \$8.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemni nedelj in praznikov.

Diplom bres podpisana in osebnosti ne se priznajo. Denar naj se blagovani pošljati po Money Order. Pri spremembah kraja naravnih prostov, da se na same tudi prejšnje hivaliste nasnani, da hitrejš najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2876

KAJ JE Z LUDLOWOM?

"Ohio State Journal" se norčuje iz herringeke tragedije.

V nekem članku pravi:

"Porota bo oprostila obtožence, in s tem bo konec govorje, da je bilo nekaj ljudi ubitih v bližini Herrinua."

Urednik dotednjega lista bi šel lahko nekoliko dalje. Pripomniti bi moral, da niso bili nikdar masakrirani unijski može, ženske in otroci v Ludlowu, kajti noben kapitalist ni noben plačane kapitalističnega sistema ni bil nikdar kaznovan radi masakra v Ludlowu.

Ce bi hotel ostati zvest svojemu prepričanju, bi moral reči nadalje, da ni bil še nikdar noben unijski mož linčan v Arkansusu, kajti nobena avtoriteta, narodna ali državna, se ne briga, da bi prijela ter kaznovala morilce teh unijskih mož.

Uredniki kapitalističnih listov kaj radi pozabljujo brutalne izgrede, izvršene proti unijskim delavcem, ali pa jih omalovažujejo ter se norčujejo iz njih.

Nadaljni oprostilni pravorek ne bo končal govorje, da je bilo par skebov ubitih v Herrinu, pač pa bo kazal, da so porotniki prepričani, da je več korenina vrsta krivde in da bi bilo treba najprej postaviti pred sodišče one može, ki so ustvarili položaj, kateri je dovedel do izgredov.

OTEŽKOČENA NATURALIZACIJA!

Ameriški podjetniki si na vse mogoče načine prizadavajo, da bi odvzeli delavcem, posebno pa novodošlim, še tisto malec pravice, do katere so upravičeni.

Pred kratkim se je bavila organizacija podjetnikov z dobro zamišljenim načrtom.

Hoteli so importirati več ljudi kot je v tem času dovoljeno, obenem jim pa nabavo državljanških pravic tako otežkočiti, da bi večina njih nikdar ne dobila državljanstva.

V takem slučaju bi zamogli deportirati vsakogar, ki bi pokazal le količaj nevolje nad svojimi izkorisčevalci.

Vlada jim je prekrižala ta načrt.

Sestavili so pa nov načrt, ki je v bistvu podoben staremu.

Zamislile ga niso trgovske zbornice, pa pa takozvane "patriotične organizacije".

Odbor, sestojec iz zastopnikov dvajsetih meščanskih organizacij, je izumil kaj pripraviti načrt, potom katerega bi se dalo zajeziti tok onih priseljencev, ki prosijo za državljanstvo.

Odbor priznava, da je za državljanstvo velik naval, da so vsa sodišča polna kandidatov.

Temu bi se dalo odpomoci, če bi bilo več sodnikov na razpolago. Odbor pa tega ne upošteva, pač pa predlagata, da bi se z naturalizacijo ne pečala več sodišča, pač druge vladne upravne pisarne. Nadalje je treba predpisati, da bi skočil na tudi skočiti na tudi.

Z eno besedo rečeno: kandidati za državljanstvo bodo izročeni na milost in nemilost justičnim uradnikom, ozirou uradnikom Burns-a in Dougherty-ja.

Poglavljeno stvar je pa odbor zamolčal.

V prvi vrsti mu gre za tem, da bi nezadovoljnje ne postali državljanji.

Dosedaj so sodniki še precej pravijo in nepristransko postopali s kandidati. Vladni uradniki bodo podvrgli prisilca križnemu zaslisanju in če bodo našli na njem le eno črno piko, mu bodo pot do državljanstva zaprlj.

Vladni uradnik nastopa napram tujerodnim delavcem kot državni pravnik.

Čehoslovaško pivo za Japonsko.

Kakor javlja čehoslovaški poslanik iz Tokia, se vrše pogajanja za uvoz čehoskega piva na Japonsko in sicer gre tu v prvi vrsti za izvoz plzenskega in budejoviškega piva. Plzenska piva bodo odpeljali v bližnji bodočnosti 1000 litrskih steklenic, kaj se bo prodajalo po 50 senov za steklenico. Budejoviško pivo bo pa bilo v počasni prodaji približno 60 senov.

V polovici decembra so pripeljali na Japonsko prvič po vojni bavarsko pivo in sicer 20.000 stekle-

Himen.

Dne 4. februar se je v Ljubljani posredil posestnik I. Novinšek z gdje, Ciliko Šilhovo, oba iz Veljav.

Dne 10. februar se je v Ljubljani posredil zavedni koreški Slovenc Luko Potocnik, fin. komisar, z gdje, Angelo Spuntovo, agilno članec Sokola v Mostah.

V Loki pri Zidanem mostu se je posredil kapitan Ivan Novak z gdje, Matiško Smolnikarjevo.

V Svetinjah pri Ormožu se je posredil nadučitelj Adolf Friedl z gdje, Antico Kosi v Čerovu.

Mag. pharm. Stanislav Hruščar na Vrhniku se je posredil z gdje, Antico Tičarjevo iz Ljubljane.

Bužidar Gselman iz Tepejana se je posredil z gdje, Olgo Schwabovo iz Petrov.

V Savu na Gorenjskem se je 11. februar posredil Tome Zupan, član in eibornik tamkajšnjega solotškega društva, z gdje, Ložjiko Justino, članec blejskega Sokola.

Tine je marljiv citatelj naprednega časopisa in eden najmarljivih članov vaditeljskega zborna.

Unzel je Fran Zalar, nadučitelj v Planini, star še 31 let. Pokopalni so ga v Cerknici.

V Zaleu je umrl ugledni gostilničar in posestnik Avgust Senica v 73. letu starosti.

V Ljubljani je nenadoma preminil Oskar Treo iz znane ljubljanske rodbine, v Leonču pa je umrl policijski nadzoračnik v posku Josip Sprague.

V Celju je umrla Mola Orel, rojena Sehuršek. Pokojna je bila odvetnika dr. Sehuršeka, žena vpojenega majorja Orla, ter zapušča tri majhne otročice.

Samomor deklice.

V Št. Juriju ob južni železnični je vzel življenje gdje, Frančiška Godec, uslužbenka pri tvrdki P. Majdič Celjan. V pismu ki ga je zapustila, zahteva nesrečna deklica, naj nihče ne poizveduje po vzroku samomora.

Pretep pri vožnji balisa.

Tomaž Oblak, hlapec v Setniku, je pomagal pri vožnji balisa. Po končanem opravilu so naporno delo zalcili z dobro kapljico. Vožnji balisa se je pridružil tudi nekaj fantov iz sosednje vasi Prapreče, ki jih pa domači fantje niso, niti kaj lepo gledali. Ko so slednji mirno zapustili gostilno, so jih razčlani Praprečani znamenje, neprizakovano napadli. Razvili so je pretep, med katerim je Anton Setničar sunil Oblaku z nožem v roko in mu prizdal težko poskodbo.

Fantovska maščevanje.

Andrej, sin Petroneve Urse od sv. Duha pri Stari Loki, se je hotel s svojo nevesto kar na tistem prečruti na Brezjah. To je dočače fantje ukojilo, da so sklenili maščevati se nad njim. Na belo nedeljo so hodili naakrog, popavili in iskali priložnosti za pretep. Predvsem so hoteli pretepsi ženin, ko se vrne iz Brezij domov. Enemu pa se je ženin le zamilil in se je odločil, da ga skrivajo obvesti o fantovski nameri. Na tistem je odšel na škofovsko kolodvor in čakal poročenca, ki sta namenavala po povratku napraviti v gestilni Ivana Zakonika v Starom dveru skromno večerjo. Medtem so se fantje že zbirali v gostilni. Kmalu je vstopil tudi Franec Starman, sin gostilničarke iz Starega dverja, in mirno sedel za misi. Naenkrat pa so začeli fantje brez vsakega poveda z njim pre-

Združenje v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Načnica v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Načnica v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Načnica v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Načnica v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Načnica v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Načnica v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Načnica v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Načnica v zapor.

V Srednjem vasi se je včasju ženitovanja pri Ribnikarjevih, katerega se je udeležil tudi Peter Rotar v Srednjem vasi, ki ga je Jože Rozman nahrul, naj ne do nadaljuje načnica. Prislo je do ostregja priprava, ki se je nadaljeval še na dvojšču. V prepričju je Rozman zabolil Rotacea v sreči. Rotar se je zgradil in knadu nato umrl. Rozman je sicer p. begnil z doma, vendar so ga orožniki kmalu izsledili in izročili v sodni zapr.

Novice iz Slovenije.

Himen.

Dne 4. februar se je v Ljubljani posredil posestnik I. Novinšek z gdje, Ciliko Šilhovo, oba iz Veljav.

Dne 10. februar se je v Ljubljani posredil zavedni koreški Slovenc Luko Potocnik, fin. komisar, z gdje, Angelo Spuntovo, agilno članec Sokola v Mostah.

V Loki pri Zidanem mostu se je posredil kapitan Ivan Novak z gdje, Matiško Smolnikarjevo.

V Svetinjah pri Ormožu se je posredil nadučitelj Adolf Friedl z gdje, Antico Kosi v Čerovu.

Leonid Andrejev:

Povest o sedmih obešenih.

Za Glas Naroda prevel A. Šabec.

(Nadaljevanje.)

Sedel je in zanjokal. Tudi njegova mati je jokala; ker se nista mogla z besedami sporazumeti, sta jokala, toda te solze niso trete njunih sreč.

Npravaš, če sem tvoja mati? I nišo vse moje misli pri tebi? I nišem popolnoma osivila te odine dni...

Vem, vem, mati! Odpustite mi! Zbogom! Poljubite moje bratne mene.

Ali nisem tvoja mati? Ali ne pim dovolj zavet?

Končno je odšla. Jokala je tare, da ni videla poti pred seboj, čim dalej je bila od jetnišnice, im bolj so jo oblikovali solze.

In nadomada je razumela vse: tri bodo obešili njenega sina! Stela je stekla, ne vede zakaj, to naenkrat so ji odpovedalo no, in zgrudila se je na tla. Pot, krita z ledom, je bila mokra in olzka. Ruta ji je združnila zave ter razkrila njene sive lase. Zazdevo se ji je, da bo prazvala sinovo svatovanje. Da, vnočar se je poročil, ona pa je na nekoliko preveč vina; nekoliko se je upijanila.

Ne morem si pomagati! Moj bog, jaz si ne morem pomagati! In, z majajočim glavo si je dopovedovala, da je preveč pila; in skraka je poleg sebe po mokrih luh, iz umazane vase. Surova raševinasta obleka ji je odrgnila kožo na njenem vitem vratu, in večasih se je s prstji prijela na mestu, kjer jo je koža pekla.

Musja je korakala sem in tja ter se bavila z mislio, da je najlepša smrt, trpka smrt mušenikov rezervirana začo, za tako mlado in majhno, ki je še takoj malo dorega naredila.

Ko je zadnjikrat govorila s svojim zagovornikom, ga je prosila, naj ji preskrbi strupa, toda takoj se je spet premislila: ali si ne bodo ljudje domišljali, da se je zlaha ekszekucije in se zastupila? In sama pri sebi je dejala:

— Ne, ne! niti potrebno!

— Res, — si je dejala, — mla- la sem; dolgo bi lahko še živel,

ampak...

O čem je še mislila Musja? O mnogih stvarach. Mislila je o svojih tovariših, ki so nekje blizu nje in gotovo v skribi začo. Prepričana je bila, da je postal Vasilij žrtev terorja. Vasilij, ki je bil vedno hraber in pogumen. V torek zjutraj, ko so se pripravljali, da umorijo ter potem sami umrejo, se je Tanja Kovalčukova tresla strahu; morali so jo poslati proč, kajti Vasilij se je kretal in hodil med bombami tako lahkomisljeno in veselo, da mu je resni in hladni Verner reklo:

— Nikar se ne igraj s smrtjo! Kako torej, da se je Vasilij sedaj bal? In strah je bil tako tuj. Musjni duši, da se je nehalo batiti s tem problemom. Nadomada

Ponoči pa so ulice utihomile, — račna trdnjava, s svojimi debemi zidovi se je zagrlina v tem molk; ograja temne sence in olka, ki je ločevala od mesta, in tedaj so slišali obsojenici bitje, zloveče bitje tuje melodije.

Ilo je, kakor da bi padale ure in nekod v kovinast bazen, kjer so po padcu še dolgo treptajoče velenje.

Ponoči in podnevi je prihajal v ulice ta monotoni, zlovešči glas, diral je skozi streho, vsiljeval in skozi debeli zidin; samo to itje je prekinjalo tišino. Večasih so obsojenici pogabili na to bitje, ki pa ga niso čuli. Večasih pa so u s skribjo prisluškovali.

V tej tišini, ki jo je motilo samo bitje stolpe ure, je pritakalo belega dne in menjajoče se omne noči troje moških in dvojensk; ločeni od ostalega sveta, pričakovali prihoda smrti, in sak, od njih se je pripravljaj na svoj poseben način.

Vse svoje življenje je Tanja Kovalčukova mislila samo na druge; tudi sedaj je trpela samo zanadi skrbi glede svojih tovarišev. Smrti je mislila samo zato, ker je ogrožala Sergeja Golovina, Iusjo in ostale; dejstvo, da bo imela sama usmrćena, je ni brigalo.

Kakor v povračilo in zadoščanje bladnikovnosti, ki jo je kaže pred sodniki, je sedaj v celici prejukala. To je značilno pri starih ženskah, ki so dosti trapele. Ko ji je prišlo na misel, da mora Sergej nimata tobaka, ali da primanjkuje Vernerjev čaj, kažege je imel takoj rad, in vse to edaj, ko jim je samo še nekaj trapele, teda je mnogo trpela. Izmenje se ji je zelo nekaj, oemer ni vredno, da bi razmisljal; toda misel, da mora biti obsojen mož na predvečer svoje smrti pre tobaka, ji je bila strašna. —

Do Musje je éutila posebno usmiljenje. Dolgo časa je mislila, toda pomotoma, da se Musja in Verner ljubita; o njuni bodočnosti je sanjala krasne sanje. Pred svojo arretacijo je nosila Musja na prstni srebrn prstan, v katerem je bila vrezana mrtvačka glava, obdiana s trnjevim vencem. Mnogokrat je pogledala Tanja na ta prstan in pogost je rekla Musji, pol v šali, pol zares, naj ga sname. —

Ne, Tanja, nočem ga sneti, pa tudi tebi ga ne dam. Tudi ti boš kmalu imela svojega na prstu.

VII.

Smrti ni.

Musja je bila srečna!

Z rokami na hrbitu, v jetniški obleki, ki ji je bila prevelika in je izgledala kot da je izposojevana, je hodila po celici gor in dol, vedno enakomerno, nikdar utrujen. Svoje predolge rokave si je zavrhala in njene tenke, bele ruke so izgledale kot nečne rože, moleče iz umazane vase. Surova raševinasta obleka ji je odrgnila kožo na njenem vitem vratu, in večasih se je s prstji prijela na mestu, kjer jo je koža pekla.

Musja je korakala sem in tja ter se bavila z mislio, da je najlepša smrt, trpka smrt mušenikov rezervirana začo, za tako mlado in majhno, ki je še takoj malo dorega naredila.

Ko je zadnjikrat govorila s svojim zagovornikom, ga je prosila, naj ji preskrbi strupa, toda takoj se je spet premislila: ali si ne bodo ljudje domišljali, da se je zlaha ekszekucije in se zastupila? In sama pri sebi je dejala:

— Ne, ne! niti potrebno!

— Res, — si je dejala, — mla- la sem; dolgo bi lahko še živel,

ampak...

O čem je še mislila Musja? O mnogih stvarach. Mislila je o svojih tovariših, ki so nekje blizu nje in gotovo v skribi začo. Prepričana je bila, da je postal Vasilij žrtev terorja. Vasilij, ki je bil vedno hraber in pogumen. V torek zjutraj, ko so se pripravljali, da umorijo ter potem sami umrejo, se je Tanja Kovalčukova tresla strahu; morali so jo poslati proč, kajti Vasilij se je kretal in hodil med bombami tako lahkomisljeno in veselo, da mu je resni in hladni Verner reklo:

— Nikar se ne igraj s smrtjo! Kako torej, da se je Vasilij sedaj bal? In strah je bil tako tuj. Musjni duši, da se je nehalo batiti s tem problemom. Nadomada

pa je začutila živo potrebo, da vidi Sergeja Golovina in da se more z njim srejeti.

Njene misli niso mogle ostati dolgo pri enem predmetu. Ura pa je bila, bila... Musji se je zdele, da se nahaja na veselju poletu. Kakor v sanjah je videla troje tovarišev, ki so bili nedavno obešeni. Njihovi obrazci so sijali ter prihajali bliže in bliže... Tako misli človek veselo zjutraj na svoje gostoljubne prijatelje, ki ga bodo sprejeli zvečer s snehuljem na ustnicah.

Končno se je Musja utrudila od hoje. Legla je na posteljo ter polodprtih oči sanjala naprej.

— Ali jē to res smrt? Moj Bog, kako krasna je! Ali je morda življenje? Jaz ne vem, jaz ne vem!

Ampak videla in slišala bom kmalu.

Iza prvega dne svojega zapora je bila Musja žrtev halucinacij. Njeno uho je bilo zelo muzikalno; slišala je najtišo stopinjo na koridorju, vsako bitje stoplne ure, šepetanje vetrja nad streho, vse je čula v nekaki mistični simfoniji. Izprva so halucinacije strašile Musjo, ali ker je vedela, da je zelo zdrava in da ni podvržena patološkim simptomom, se jemljevala.

Sedaj je zaslišala popolnoma

natančno zvoka vojaške godbe. Presenečeno je odprla oči ter dignila glavo. Skozi okno je vrnila noč; ura je udarila. — Spet,

— si je mislila ter zaprla oči. Zapet so se začeli zvoki godbe. — Musja je razločno slišala korake vojakov, ki so zavili okoli trdnjavskega ogla; cel regiment je šel pod oknom. Skoraj so udarili po takih godb: ena! dve! ena! dve! ena! dve! Večasih je noga izpodvila, toda kmalu vjela zopet krank. Godba je prihajala bliže; igrala je glasen, triumfalen marš, ki Musji ni bil znan. Najbrž je bila kaka slavnost v trdnjavi.

Vojaki so bili pod njenim oknom, celica pa je bila napolnjena z veselimi, harmoničnimi zvoki. Neka velika medena, trohenta je zatrobila napačno noto; tudi pravočasno ni pela; zdaj je prehitela, zdaj je zaostajala. Musja je predstavljala v dahu malega vojaka, ki je z vso senco pihal v trdnjavi.

Poklop je odšel: odmev korakov je bil vedno tišji in tišji: ena! dve! ena! dve! V daljavi je postala gedba veselje in živahnja. Še večkrat je ona trobenta načelo, zavlekla nato truplo v najglobljo senco ulice ter ga pustili ležati tam. Policija ni natašila niti sledov stopinj in vry v nju nuditila niti najmanjše oporne točke glede dejanja.

Kakor hitro je izvedela policija za zločin, celica pa je bila napolnjena z veselimi, harmoničnimi zvoki. Neka velika medena, trohenta je zatrobila napačno noto; tudi pravočasno ni pela; zdaj je prehitela, zdaj je zaostajala. Musja je predstavljala v dahu malega vojaka, ki je z vso senco pihal v trdnjavi.

Nato pa sta bila pritegnjena v službo dva največja pomočna sredstva nemške policije: pogon in prijavna obveznost. Na dueate avtomobilov-jetniških vozov, obloženih s kriminalnimi uradnikimi, je pohitelo proti plesisci, gostilnam, izkuhom in drugim prostorom, kjer se zbirajo sumljivi elementi, ki se boje svetlobe. Obiskana je bila tudi Hasenheide, kjer se zabava revnejši in slučevi razred. Vrata, vodeča na vrt, so zaprli in več sto ljudi, ki so se tam zabavali, je moralno deflirati mimo policistov ter se izkazati. Ko jega listine niso bile v redu ali kdor se ni mogel izkazati, je moralno na policijsko postajo.

Izkusnja je naučila oblasti, da imajo vsi veči zločinci stike z govorom vrsto žensk in te je vzel prav posebno na pik. Vse žrtve pogonov so takoj zapri, brez vseh zapornih povelj, ter jih držali, dokler ni bil "plevlje ločen od plesic". Pri tem je policija tudi razdelila, da se ženske romanti v jedo kot izdati, kajti bi dovedlo do njegove arretacije, čeprav ni vedela, če je umoril ministerialnega svedka.

Tedaj pa se je morila komisija poslužila svoje slavne duševne preiskusnine, ki je bila v tem slučaju tem lažja, ker je imela deklacija posleni in pri prost značaj.

— Ti ne smej izdati syojej ljubimeca, — so ji rekli. — Naslednje pa lahko storis. Prečitali ti bomo vrsto besed in pri vsaki besedi, katero čuješ, izgovori prvo besedo, ki ti pride na misel.

Deklica je bila prepričana, da gre za otročarijo, ki ne bo mogla skodovati njemu ljubčku. Hitro je povedala komisar besedo "želja" in odgovorila je "uboga"; reklo je "ti" in odgovorila "norica"; reklo je "kača" in odgovorila "Marija Werner"; reklo je "želja" in odgovorila, da bi jih ostal ljubček zvest; reklo je gotovo in odvrnila je.

Medtem pa so bili departmenti centrali s pomočjo telefona, brzojava, radija in eevne pošte nemorno na delu in policijski listki, ki izhaja vsaki dan, je prijavil obvestilo v zvezi z umorom ministerialnega svedka.

Nato sledijo preiskave pa so se

Zagonetka, toda resnično.

Poslovanje kriminalne policije.

Izvedeni vseh dežela so pri-

znali, da je nemški kriminalni stroj najbolj popolnoma svetu. V resnici je naprimer berlinski kriminalni urad velik, na znanstvenih principijih zgrajen stroj, ki

je zaslužen za vse zločine in re-

kordne nekakso tristo arretiranih.

V pritličju poslopja se nahaja

kriminalni arhiv, kateremu je v

onem času načeloval dr. Hans

Schneikert, ki je eden najbolj po-

membrnih izvedencev glede piva

na svetu ter ustavnitelj slovne

ga urada berlinske policije za iz-

rekve iz časopisa. Poiskal je v

svoji zbirki nadaljnje reparske u-

verji, ki so bili zadržani.

Našel jih je dvajset in prijav-

ni urad je nadaljeval s poizvedo-

vanji.

Poizvedovanja po zločinom so

v Berlinu skrbno specijalizirana

ter razdeljena v osemindvajset

komisij. Prva komisija se peča s

tativnimi v cerkvah, ponarej-

njem denarju, in ulomi, v blagaj-

ne. Tretja komisija s tativnimi

paketom in drugega blaga na ž-

lezniških postajah ter oropanja

in ozemelje. Sedemnajsta komisija

je podelila morilni komisiji in

s katerim se pečamo tu

kajti noči se ne sme ob istem času

pečati v več kot enim slučajem.

Vsaka komisija obstaja iz dveh

do treh kriminalnih uradnikov,

enega policijskega zdravnika, ene-

ga fotografega in soglasno z naro-

čno pa sta priznala, da sta v noči,

ko je bil zadavljen ministerialni

svetnik, kupila klobase in klob-

s klobuskih zravnih trgovin.

